

польських вищих посадових осіб можна почути антиукраїнські заяви, зокрема і про Волинську трагедію. Сучасна інтерпретація польської історіографії така: Волинська трагедія – етнополітичний конфлікт, викликаний ненавистю до поляків з боку ОУН та УПА та їхніми планами щодо знищення польської громади на заході України [3, с. 263]. Усталеної позиції української історіографії щодо цього питання зараз не існує, проте свої бачення щодо проблеми, які могли б стати базою для подальшого її формування, висвітлювали ряд вітчизняних дослідників, як-от Володимир В'ятрович [1], Іван Патриляк [4], а також Ярослав Дашкевич, Тарас Гривул, Юрій Сливка, Андрій Портнов [2; 3] та інші.

Як висновок, можемо сказати, що питання польсько-українських взаємин є дуже непростим і часто стає наріжним каменем у стосунках обох країн та народів і сьогодні. Але висвітлення виглядає надто однобоко та необ'єктивно. Представникам української історичної науки необхідно докласти зусиль для формування власної візії подій, що відбувалися на теренах Галичини та Волині під час Другої світової війни, а також варто не забувати про становище на той момент як українців, так і поляків і не відкидати на другий план інтереси «великих гравців» - Третього Рейху та СРСР, для яких обидва народи були лише розмінною монетою, якою можна пожертвувати в будь-яку хвилину.

ЛІТЕРАТУРА

1. В'ятрович В. Друга польсько-українська війна 1942–1947. Вид. 2-е, доп. Київ: Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2012. 368 с.
2. В'ятрович В. Український визвольний рух. Зошит 2. Українсько-польський конфлікт під час Другої світової війни. Львів: Видавництво «Мс», 2003. 194 с.
3. Кіпіані В. Війна двох правд. Поляки та українці у кривавому ХХ столітті. Харків: Vivat, 2023. 320 с.
4. Герасименко Л., Пилявець Р. Друга світова війна в історичній пам'яті України. Київ-Ніжин: ПП Лисенко М. М., 2010. 247 с. + 22 с. іл.
5. Інформація про антипольські акції УПА у квітні – липні 1943 року. В'ятрович В. Польсько-українські стосунки в 1942-1947 роках у документах ОУН та УПА. С. 210-212.
6. Звернення ОУН до поляків. Липень 1943 р. В'ятрович В. Польсько-українські стосунки в 1942-1947 роках у документах ОУН та УПА. С. 270-274.

*Мороз Максим
Науковий керівник – проф. Алексієвець Леся*

СУТЬ НАЦІОНАЛІЗМУ ЮКІО МІШІМА: ОСНОВНІ ПРИНЦИПИ ТА ІДЕЇ

Японія – унікальна нація, де тисячолітня історія і традиція поєднуються з сучасними глобальними тенденціями. 80 років тому, після поразки в Другій світовій війні, почали утворюватися і набувати популярності ліві та праві політичні рухи. Одним із представників націоналістичної течії став Юкіо Мішіма – поет, драматург, який, розчарувавшись у тогочасному японському суспільстві, формулює своє бачення націоналізму як порятунку Японії від надмірних впливів Заходу. Тому актуальність дослідження зумовлена популярністю Мішіми в Україні та світі, наростанням нових правих рухів у сучасній Японії та розвитком українського японознавства.

Метою дослідження є визначення націоналізму Юкіо Мішіми в післявоєнній Японії 1946-1970 рр. (період Сьова).

Націоналізм Юкіо Мішіми зумовлений викликами, що охопили Японію після Другої світової війни. Країна окупована американськими військами, які приносять з собою власну культуру. Держава відмовляється від мілітаризму та збройних сил, повноваження імператора зменшуються. На політичній арені набирають популярності демократичні та соціалістичні партії. Націоналістичний світогляд формується через занепад традиційних цінностей та розчарування у післявоєнній Японії [1, с. 67].

Центральне місце в націоналізмі Мішіми займає постать імператора. Як зазначає Казухіко Ямамото у аналізі есе «Контрреволюційний маніфест», Тенно втілює ясність, веселість, щирість і високу мораль Японії, захищає культуру, історію та традиції від революційних елементів, які хочуть знищити її [3]. Мішіма особисто бачив імператора, коли той роздавав годинники випускникам Гакусюїн у 1944 році, при закінченні школи. Під час дебатів з Зенкьото він згадує цю подію, настільки це був важливий момент у його житті. Мішіма був обурений, коли в новій конституції роль імператора обмежилася церемоніальними функціями [1, с. 68].

Насамперед, імператор є центром японської нації, цивілізації та культури. Мішіма був занурений в історичний контекст та культурні традиції, що прослідковуються у його творчості. Іха Кадзумаса пише, що, якщо японський народ знову шануватиме імператора, вони зможуть відновити впевненість у своїй культурі та традиціях [2]. Юкіо Мішіма був незадоволений тим, що японці дедалі більше споживають продукти західної культури, нехтуючи власними традиціями на користь західного матеріалізму. На його думку, загублення національної сутності призведе до втрати традиційних цінностей та духовної «порожнечі».

У есе «На захист культури» Мішіма припускає, що японська нація з давнини зростала на кровній спорідненості, передаючи традиції з покоління в покоління, а імператор є духовним центром, який зберігає всі аспекти культури. Якщо Тенно загрожує небезпека, як всередині країни, так і зовні, японці повинні стати на його захист, здійснити самопожертву заради імператора-бога [5]. Мішіма згадує про жертву молодих офіцерів 26 лютого 1936 року, які боролися проти корумпованих політиків, чи льотчиків-камікадзе, котрі, відаючи своє життя, знищували ворожі кораблі. Для них слово «банзай» не просто вигук. Це заклик до повернення балансу, коли хризантема та меч будуть доповнювати, а не переважати один одного.

У 1968 році Мішіма створює «Товариство Щита» як прояв своєї політичної позиції. Татенокай поєднувало не тільки ідеологічні цінності, а й фізичну підготовку, яка проходила під наглядом ССЯ (Сил самооборони Японії). Товариство наслідувало самураїв, виховувало вірність, мужність та самопожертву. Мішіма вважав, що тільки вони зможуть повернути владу імператору, захистити цінності та традиції, а також очолити нову Японію, яка буде побудована на принципах націоналізму та відданості [1, с. 70-72].

На фоні університетських протестів 1968-1969 років, 13 травня 1969 року, Мішіма був запрошений на дебати у лекційну залу Комаба Токійського університету проти Зенкьото. Це стало показовою боротьбою представника правих сил проти нових лівих. На думку Кей Йосікави, Юкіо Мішіма пішов не заради дебатів, а для того, щоб завербувати революційних бійців, які повстануть разом з ним у державному перевороті [6]. На дебатах Мішіма порушував тему імператора як символу, який мобілізує всю націю в єдиному русі проти ворогів Японії. Студенти звинувачували його в тому, що він використав власний емоційний досвід, але Мішіма все одно підтримував їхню жагу до змін в країні.

25 листопада 1970 року, в штаб-квартирі сил самооборони Японії в місті Ічігая, Юкіо Мішіма здійснив спробу державного перевороту. Він виступав за перепис конституції, яка зробила армію недієздатною, а імператора фікцією. Як пише Крістофер Сміт, Мішіма звинувачував уряд у корумпованості, жадібності, відсутності мети та невизначеності національної безпеки [4]. «Маніфест» стає закликом для повернення ролі армії як сили, яка забезпечить безпеку імператора та нації. Переворот провалився, і Мішіма здійснив сеппуку як акт завершення життя.

У сучасній Японії постать Юкіо Мішіми є суперечливою. Але його ідеї живуть та аналізуються. Його творчість допомагає новим поколінням, які стикаються з проблемами, про які писав. Кеїчиро Хірано, досліджуючи різні аспекти життя Юкіо Мішіми, в інтерв'ю до Хіроші Наканіші говорить, що потрібно досліджувати та підтримувати історичну свідомість і культуру, аби Японія не стала «порожньою» [7].

Таким чином, націоналізм Юкіо Мішіми є унікальною ідеєю, яка мала на меті розв'язати проблеми післявоєнної Японії. Повернення ролі імператора як центру нації збереже баланс між хризантемою та мечем. Мобілізація японського народу навколо Тенно припинить занепад культури й традицій та врятує від «порожнечі». Через Татенокай Мішіма поширював свої ідеї, а саме товариство позиціонувалося як спадкоємці давніх воєнних традицій. Мішіма намагався підняти розлючених студентів та солдатів до перевороту як єдиного способу порятунку Японії, але невдачі змусили його покінчити з життям через сеппуку. Сьогоднішні проблеми японської нації переплітаються з післявоєнними. Держава повинна берегти свою історію і культуру, тож, читаючи Юкіо Мішіму, японці можуть усвідомлювати свою самотність у цьому світі.

ЛІТЕРАТУРА

1. Rin Ajioka *The Mask and the Blade: The Life of Yukio Mishima*, 2025, 107 p.
2. Iha Kazumasa. *Mishima Yukio and his political ideas* / Iha Kazumasa // *Okinawa-Kokusai University bulletin of linguistic and literature*. – 1972. – Vol. 1, No. 1. – P. 81–104.
3. Yamamoto K. *Study on the Ethical Concepts of the Japanese Writer Yukio Mishima, Ultra-nationalist* / K. Yamamoto // *Collegium antropologicum*. – 2000. – Vol. 24. – No. 2. – P. 597–605.
4. Christopher Smith, *Mishima Yukio's Manifesto*. URL: <https://japaneseempire.info/mishima-yukios-manifesto/>
5. 三島由紀夫, 「国を守る」とは何か 三島由紀夫政治論集, 河出書房新社, 2024, 280ページ.
6. 吉川慧 *死の1年半前、三島由紀夫が東大全共闘と繰り広げた「伝説の討論会」とは*. URL: <https://www.businessinsider.jp/article/209905/>

*Шведик Анастасія**Науковий керівник – проф. Алексієвець Леся*

МІЖНАРОДНІ ОРГАНІЗАЦІЇ У КОНТЕКСТІ РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ: ІСТОРИЧНІ УРОКИ, ВИКЛИКИ ТА ПРОБЛЕМИ

Російсько-українська війна пройшла два основних етапи: з 20 лютого 2014 по 23 лютого 2022 року тривала гібридна війна, а з 24 лютого 2022 року розпочалося широкомасштабне вторгнення Росії в Україну. Цей конфлікт став найбільшим конвенційним воєнним конфліктом в Європі після Другої світової війни. Війна принесла загрозу миру і безпеці європейського континенту, призвела до порушення стабільності та рівноваги в глобальному вимірі.

24 лютого 2022 року о 3:40 ранку Російська Федерація розпочала воєнний напад на Україну. Широкомасштабний наступ російських військ на суверенну Україну для багатьох став неочікуваним проявом агресії, який порушив усі принципи міжнародного права та Статуту ООН. Це випробування для міжнародних організацій виявило як їхні можливості, так і системні обмеження у протидії агресії та забезпеченні миру.

Мета дослідження — проаналізувати роль міжнародних організацій у контексті російсько-української війни, виявити їхні можливості та системні обмеження у протидії агресії, а також визначити ключові виклики та уроки для реформування системи міжнародної безпеки.

Генеральна Асамблея ООН продемонструвала безпрецедентний рівень однастайності у рішеннях щодо російсько-українського конфлікту. 2 березня 2022 року резолюцію ООН про агресію проти України було схвалено 141 країною [1]. 23-24 березня 2022 року ухвалено резолюцію «Гуманітарні наслідки агресії проти України» [2], а 14 листопада 2022 року – історичну резолюцію про репарації [3]. 23 лютого 2023 року резолюція «Про справедливий і сталий мир в Україні» набрала 141 голос «за» [4]. Відносини між Україною і НАТО почали розвиватися ще на початку 90-х років ХХ століття. Формально відносини Україна-НАТО були започатковані у 1991 році, коли Україна приєдналася до Ради північноатлантичного співробітництва [8].

Ключовою віхою у розвитку відносин стало підписання 9 липня 1997 року у Мадриді Хартії про особливе партнерство між Україною та НАТО [9]. Хартія зафіксувала політичні зобов'язання сторін щодо розвитку багатопланового співробітництва у сфері безпеки, оборони та демократичних реформ [10]. Упродовж 2022-2023 років Україна підписала спільні декларації та заяви щодо підтримки свого прагнення вступити до альянсу з 25 країнами. Починаючи із 2014 року, у зв'язку з незаконною анексією Криму росією, співробітництво між Україною і НАТО у низці ключових галузей значно поглиблювалося [11]. Агресія росії стала каталізатором